

18-30 квітня Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Триває наступ зс рф у Донецькій області, тоді як у Запорізькій області російські війська переходять до оборони в очікуванні українського контрнаступу. Згідно з повідомленнями ЗМІ, українська армія вже створила плацдарм на [лівому березі](#) Дніпра у Херсонській області, витискаючи російську сторону від берега річки. Загальні втрати російських військ, за даними української сторони, на 30 квітня складають вже понад [190 тис.](#) загиблими. Керівник приватної військової компанії “Вагнер” Є. Пригожин виступив із [заявою](#) про те, що в його ПВК критично бракує бійців, і незабаром це угруповання припинить брати участь у війні, попри мобілізацію до нього десятків тисяч російських в’язнів.
- Російська сторона продовжує вдаватися до **ракетно-дронових обстрілів цивільної інфраструктури** в містах, що знаходяться далеко від лінії фронту. Військові аналітики вважають це ознакою поставки нової партії дронів з Ірану. В ніч на 19 квітня росіяни запустили 12 [дронів-камікадзе](#) в бік Одеської області, з них 10 вдалося знищити, а напередодні ввечері було збито 6 [дронів](#) у Запорізькій області. 21 квітня українські сили ППО знищили 8 з 12 запущених [дронів-камікадзе](#). Протягом 24 квітня ЗСУ знищили дев’ять російських [БПЛА](#), 8 з яких — ударні. Вранці 25 квітня внаслідок влучання ракети [С-300](#) було зруйновано будівлю Куп’янського краєзнавчого музею, загинули 2 співробітниці, ще 10 людей отримали поранення. В ніч на 27 квітня крилатими ракетами "[Іскандер-К](#)" було обстріляно Миколаїв, внаслідок чого загинула 1 людина та ще 23 було поранено. 29 квітня російська армія запустила 23 [крилатих ракети](#) типу Х-101 та Х-555, з яких 21 була збита українськими силами ППО, також було збито три російських ударних [БПЛА](#). Одна з ракет влучила в житловий багатоповерховий [будинок](#) в Умані, вбивши щонайменше 23 людей, серед яких 5 дітей.
- Протягом двох тижнів під авіаударами, ракетними та артилерійським обстрілами перебували [Херсон](#), [Миколаїв](#), [Харків](#), [Запоріжжя](#), [Дніпро](#), [Білозерка](#), [Очаків](#), [Авдіївка](#), [Слов’янськ](#), [Вугледар](#), [Краматорськ](#), [Костянтинівка](#), [Оріхів](#), [Гуляйполе](#), [Нікополь](#), [Вовчанськ](#), інші населені пункти, а також прикордонні населені пункти Чернігівської, Харківської, Сумської областей. На думку [експертів](#) Міноборони Великої Британії, під час організації атак Росія використовує неефективний процес цілевказування, а також надає пріоритет уявній військовій необхідності, а не запобіганню побічної шкоди, включаючи загибель цивільних.
- 26 квітня відбувся черговий [обмін полоненими](#), Україна змогла повернути 42 військових та 2 цивільних, які перебували в російському полоні. Наразі тривають перемовини про обмін за формулою “всіх на всіх”.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 475 дітей загинуло та понад 953 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 19393 дітей — у списках депортованих. Україна передала МКЧХ список з іменами [19 тис. викрадених](#) Росією українських дітей. Понад [7 тис. військовослужбовців](#) вважаються зниклими безвісти, згідно із статистикою, зазвичай 60-65% таких осіб перебувають у полоні, інші — мертві. Більше [20 тис. українських громадян](#) утримуються у полоні, утім, як зазначає уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець, ця цифра може бути набагато більшою, адже вона сформована на основі звернень родичів. Від початку повномасштабного вторгнення в Україну було [повернуто 2235 осіб](#). Як повідомляє Washington Post, рф втратила у повномасштабній війні проти України від [90 до 95% спецпризначенців](#).
- Національна служба спротиву повідомляє, що у Донецькій та Луганській областях впроваджується [спеціальна програма медоглядів](#), на яку виділили понад 1,5 млрд рублів. У рамках цієї програми огляд дитини проводять лікарі, які завезені на тимчасово окуповані території, що переважній більшості оглянутих приписують “лікування” у росії. Ситуація викликає обурення, адже батькам цих дітей не дозволяють відмовитися від лікування та погрожують відібрати батьківські права. З початку року у Донецькій області огляд пройшли 75 тис. дітей, 39 тис. в результаті було вивезено в рф, у Луганській області “оглянули” 94 тис., і у 66 тис. “виявили патологію”, після чого вивезли. У ЦНС додали, що в деяких випадках лікарі вимагають у батьків гроші, щоби не “виявляти патологію”.
- Російські окупанти визнають, що вбивають українських військовополонених після допитів, [перерізавши горло](#). Українська спецслужба розслідує понад 35 тис. кримінальних проваджень за фактом порушення законів та звичаїв війни.
- Згідно із [заявою](#) голови Державного агентства України з управління зоною відчуження Євгена Крамаренка, понад 95% території зони відчуження Чорнобильської АЕС може бути заміновано. Її розмінування може спричинити переміщення поверхневого шару, який забруднений радіонуклідами.
- Російські військові у березні у два рази частіше [здавалися в полон](#), ніж у грудні минулого року. Така тенденція пов'язана із ймовірним контрнаступом ЗСУ та значними втратами російських сил.
- Путін підписав указ, згідно з яким громадяни України окупованих територій, що зберігатимуть українське громадянство до 1 липня 2024 року, можуть [бути депортовані](#). Окремо в указі згадується пункт про депортацію тих, хто створює “загрозу національній безпеці Росії”.
- Продовжується [пограбування мирного населення України](#) шляхом привласнення зернового урожаю. Так, у місті Бердянськ Запорізької області російська окупаційна “влада” координує вивезення викраденого збіжжя, завантажуючи його на російські вантажні судна. Російська сторона [продовжує мінувати](#) захоплені території Херсонської області, мінувань зазнають акваторії річок Конка та Дніпро, є випадки підривів місцевих жителів через російські міни. Тривають [рейди житла](#) у жителів Мелітополя в Запорізькій області, щоб знайти порожні

- квартири. У Запорізькій області окупанти під час підготовки окопів випадково розрили скотомогильник та [підчепили сибірську язву](#).
- Майже всі мешканці Миколаївщини повернулись додому (400 тис. людей). В області зруйновано понад [14 тис. об'єктів](#), для тих, у кого житло зруйновано — розгортають модульні будинки.
  - Росія продовжує переписувати історію, наприклад, з підручників [прибрали згадки Києва](#) як столиці Київської Русі. Журналісти “Медіазони” також звернули увагу, що змінилася дата, яка вважається моментом заснування Русі як держави. У редакції 2016 року цією датою значиться 882 рік, “коли Олег об’єднав Новгород і Київ”, а в новій редакції – 862 рік, коли Рюрик був призваний на князівство в Новгород.
  - Російський проект [Gulagu.net](#) опублікував відео зізнань найманців ПВК “Вагнер” у вбивстві українських дітей у Бахмуті та Соledарі. Один із них свідчив, що вистрілив дівчині п’яти-шести років у голову. За словами найманців, їм було віддано наказ вбивати всіх – чоловіків, жінок, пенсіонерів і дітей. Найманці розказують про страшні накази Пригожина про “обнуляцію” всіх жителів міста, один з них Азамат Улдаров визнає, що вбив 300-400 осіб, серед яких було приблизно 40 дітей, що переховувались у дев’ятиповерховому будинку. Інший екзасуджений бойовик Олексій Савічев згадав, як після чергового обміну полоненими бойовикам було наказано розстріляти мирних жителів, коли пойдуть журналісти. Усіх, кому від 15 років і більше – одразу розстрілювали без слів. Так було вбито 20-24 особи, з них осіб 10 – 15-річні та 17-річні підлітки. Невиконання наказу каралось розстрілом.

ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

- Україна відновлює статус [експортера](#) електроенергії. Держава експортувала за квітень 89,7 тис. МВт-год електроенергії 6-місячної перерви. На сайті мережі системних операторів континентальної Європи ENTSO-E зазначається, що найбільше електроенергії було експортовано до Молдови – понад 40 тис. МВт-год, до Польщі надійшло 30,4 тис. МВт-год, а до Словаччини – 19,2 тис. МВт-год.
- Уряд прагне утримати соціальну стабільність в Україні, утримуючи зростання [ціни на газ](#). Для населення вона залишиться незмінною ще на рік. Понад 12,4 млн українських домогосподарств, які є клієнтами “Нафтогаз України”, отримують газ відповідно до річного тарифного плану “Фіксований”. Період дії тарифу складає: з 1 травня 2023 року по 1 травня 2024 року включно.
- Кабінет Міністрів України [ухвалив](#) План заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії зі створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року. Він передбачає реалізацію 15 міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади 472 заходів зі створення безбар’єрного простору. Проміжна мета — 100% відповідність відновленої інфраструктури стандартам безбар’єрного простору вже до 2024 року.
- Всередині партії влади ведеться боротьба між двома підходами до економічної стійкості: 1) партія посилення фіскальної дисципліни та 2) партія “стимулювання економічної активності”.

Предметом є пакет змін до податкової системи України – "[Податкова реформа 10-10-10](#)". Нова податкова модель передбачає зниження ставок податків на доходи фізичних осіб (ПДФО), податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість (ПДВ) до 10%. Головна мета цієї реформи — зменшення податкового тягаря на бізнес та громадян, що в свою чергу може вплинути на зростання економіки, збільшення інвестицій та створення нових робочих місць. Реформа може бути реалізована в наступному році, якщо відповідна законодавча ініціатива знайде підтримку в Парламенті до 15 вересня.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **“Багатополярний світ”**. Просуваються наративи про впровадження з боку рф доктрини “багатополярного світу” разом з Китаєм, Індією та ін., крах “гегемонії США”, застосовується яскрава антиамериканська риторика. Путін [заявляє](#) про посилення “тренду багатополярного світу” та “боротьби з гегемонією США”.
- **Західна загроза безпеці рф**. Офіційні особи повторюють тези, що в Україні у війні з рф було задіяно “потенціал практично всіх країн Північноатлантичного альянсу” ([Шойгу](#)), і підготовка Заходу до протистояння з рф була “завчасною”.
Поширюються наративи, що санкції заходу проти РФ зазнали фіаско та цілеспрямованого руйнування економіки рф не відбулося. Триває поширення наративів про те, що західні санкції стосовно РФ не відбилися негативно на економічних потугах рф, від них програє сам Захід, який має думати про “інтереси своїх громадян” ([Володін](#)). У наративах офіційних російських каналів йдеться про розвиток російської [авіації](#), попри західні санкції. Звучить антиєвропейська риторика, зокрема медведев [говорить](#) про “розпад Європи”, який принесе багато жертв. Лунає антипольська риторика та погрози стосовно потенціалу застосування зброї “ураганів, циклонів”, зокрема Польща називається навіть не державою, а ворожим для рф “утворенням” ([Медведев](#)). Також медведев [заявив](#), що такої країни як Молдова вже не існує.
Вчоргове йдеться про те, що НАТО та розширення цього Альянсу є елементом конфронтації і загрожує рф. ([Пєсков](#))
- **Підтримка путіна, політичне майбутнє рф. Вибори президента рф**. Поширюються повідомлення, наративи про своєрідний сакральний характер російської влади, відданість “правителів народу”. Так Патріарх кирил [заявив](#), що “всі правителі Росії віддали життя служінню народу, ніхто з них не зрадив”. Одночасно з цим пресекретар путіна пєсков [заявляє](#) про цілковите здоров’я путіна, відсутність двійників та сміливість (не перебуває ні в яких бункерах).
Почав актуалізуватися наратив про намагання “заходу” зірвати, втрутитися у вибори президента рф. Приміром голова російського ЦВК Є. Памфілова [прогнозує](#) “високу явку” під час президентських виборів у 2024 році, але вже вказує, що Захід веде роботу із “їхнього зриву”. Вибори називаються питанням “зміни епох”, що навіть ширше за питання “світосприйняття”. При цьому Памфілова, обговорюючи діяльність політичних партій, говорить

про “об’єднання” всіх партій через “сво” та політичну єдність. Путін [вказує](#) на російські цінності та єдність та стабільність державної влади на тлі всіх загроз.

- **Інтеграція “нових територій” в рф. Заперечення української ідентичності.** Президент рф в. путін [назвав](#) “чотири нових російських регіони”, територію України, частково окупованою рф, — історичними землями країни, а їх жителів — рідними для росіян. У промові було зроблено особливий акцент: [“Ну чим відрізняються вони від іншої частини та інших частин нашого народу? Нічим, це і є частиною нашого народу”](#). Раніше, 20 квітня Путін заявив на зборах із самоврядування, що начебто [“жителі ОРДЛО, Запорізької та Херсонської областей протягом багатьох років боролися за право бути разом з Росією”](#). 17 квітня путін начебто [відвідав](#) Луганську та Запорізьку області, окуповані рф. За словами чиновників, ці поїздки спеціально не [готувалися](#).

Анонсуються проведення російських виборів в “4-х нових регіонах рф”, зокрема рф проголошує “безпекові” заходи для організації [виборчого процесу](#) на відповідних територіях. Підписано закони про [перехід](#) відповідних регіонів на “московський час”.

Спостерігається примус до набуття громадянства рф на тимчасово окупованих територіях, зокрібно путін [підписав](#) закон, що з “30 вересня 2022 року громадяни України, а також особи, які перебували в громадянстві ДНР чи ЛНР, та особи без громадянства можуть вважатися “постійно проживаючими в Росії іноземними громадянами та особами без громадянства”. Це обмежує можливості українських громадян проживати на окупованих територіях, існують побоювання можливих майбутніх депортацій громадян України, які відмовляються від російського громадянства та проживають на тимчасово окупованих територіях.

- **Дискредитація України, української влади.** У публічних висловлюваннях, виступах посадових осіб рф не зникає риторика “цілей спецоперації”. Наприклад, йдеться про боротьбу рф з “уक्रофашизмом” та й “єврофашизмом”, “звільнення українського народу” від “сучасного фашизму” (Памфілова). пєсков знову [говорить](#) про незмінні цілі т. зв. сво, щодо недопущення вступу України в НАТО. Поширюються публікації в офіційних змі з посиланням на “західні змі”, у яких йдеться про загрози перевороту в Україні, [“авторитаризм зеленського”](#).
- **Героїзація сво. сво як «політичний ліфт».** Почали з’являтися наративи про героїв сво та їхню політичну участь. Для прикладу, в офіційних змі [повідомляється](#), що у виборах глави Хакасії візьме участь учасник-ветеран сво, член “єдиної росії”. 24 квітня прєссекретар путіна пєсков [підтвердив](#), що його син брав участь в “сво” у складі пвк “Вагнер”, він подається як герой війни, який [отримав](#) “медаль за відвагу”. Відбуваються подальші заходи із меморіалізації “героїв сво”, зокрема в освітній сфері. В школі Пскова [встановлено](#) “парти учасників сво”, куди можуть сідати тільки відмінники. У Севастополі [встановлено](#) меморіальні дошки на школах “учасникам сво”. Путін заявив про потребу [ухвалити](#) нові законодавчі рішення стосовно соціальної підтримки учасників сво. Оприлюднено [статистику](#), що більше 1,8 тис. дітей учасників т.зв. сво вступили у вузи по квоті в 2022 році. Всі учасники т. зв. сво [отримали](#) статус учасників бойових дій, зокрема з пвк “Вагнер”.

- **Дискредитація Української армії.** Просувається нарратив про загрози безпеці рф з боку України. Було поширено повідомлення про намагання з боку України [бомбардувати](#) російську Курську АЕС у Курчатові за допомогою безпілотної. Україна звинувачується в [обстрілах](#) Брянської області та людських жертвах.
Висловлювання українських посадовців та політиків інтерпретуються у заявах кримських російських політиків як “воєнні злочини”, які заслуговують на [“Нюрнберзький трибунал”](#), відповідними загрозами пояснюється необхідність т. зв. сво. [Публікуються](#) статті, в яких йдеться про деградацію “української армії”, невдачі контрнаступу.
- **Загрози застосування ядерної зброї з боку рф.** рф поширює офіційні нарративи про потужну зброю в рф, якої достатньо, збройні переваги рф, зокрема й стосовно ядерної зброї. Ядерна зброя має принципове значення для існування росії, це та сама скріпа, яку збирає держава, як це було заявлено заступником голови Ради безпеки росії дмитром медведевим. Він зазначив, що рф може першою застосувати ядерну зброю, якщо буде відчувати “загрозу існуванню”, також згадувалась можливість [застосування](#) з боку рф гіперзвукової ракети.
- **“Про перемоги та успіхи російської армії, втрати ЗСУ”.** Масові російські обстріли 28 квітня офіційно пояснюються ударом по українських військових, як-от, знищення “командного складу ([Миколаїв](#))”. Поширюються постійні офіційні повідомлення про впевнені [успіхи](#) російської армії на фронті, знищення української військової складової, зокрема стосовно ситуації у [Бахмуті](#). Повідомляється про [просування](#) росіян на 100-150 км у Бахмуті. Мова також йде про відбивання всіх атак українських безпілотної, зосібна у [Севастополі](#), атаки українських дронів у [Курській](#) області. Також згадується [скепсис](#) (начебто від західних країн) стосовно потенційного успіху українського контрнаступу, який, ймовірно, розпочнеться [наприкінці](#) квітня. У російських офіційних медіа зазначається, що ЗСУ не готові до наступу, що постачання ядерної зброї, зокрема літаків не [нададуть](#) Україні переваг, а російські танки [“рознесуть”](#) західні на друзки, а сама рф має у достатній кількості танки та ракети ([медведєв](#)).
“Воєнкори” в тереграм-каналах [пишуть](#), що указом від 20 квітня путін звільнив ряд генералів, а саме генерала армії Олександра Дворнікова, генералів-полковників Олександра Журавлева і Рустама Мурадова. Начебто, відбулись відставки [“генералітету, що провалив зимовий наступ армії, яка більш півроку веде бойовики за Бахмут”](#).